

Suomen
Anti-piratismiyhdistys ry.

LEHDISTÖTIEDOTE: MAAILMAN ANTIPIRATISMIPÄIVÄ 6.6.2019

SUOMEN ANTI-PIRATISMIYHDISTYKSEN TOIMINTA

Suomen Anti-piratismiyhdistys ry:n (FACG) tarkoituksena on toimia tuoteväärentämistä vastaan.

Yhdistys välittää aktiivisesti tietoa tuoteväärennöksistä sekä keinoista, lainsäädännöstä ja oikeuskäytännöstä tuoteväärennöstoiminnan ehkäisemiseksi ja vähentämiseksi. Yhdistys järjestää myös koulutustilaisuuksia ja antaa lausuntoja yhdistyksen toimialaan liittyvistä lainsäädäntöhankkeista.

FACG toimii yhteistyössä muiden suomalaisten sekä kansainvälisten yhteisöjen ja viranomaisten kanssa.

FACG toimii osana kansainvälistä Global Anti-Counterfeiting Group (GACG) -verkostoa (<http://www.gacg.org/>).

TUOTEVÄÄRENNÖSTOIMINNALLA ON KYTKÖKSIÄ TERRORISMIIN

Tuoteväärennöksillä tarkoitetaan tavaroita, joissa käytetään luvattomasti tai jäljitellään suojattua tavaramerkkiä tai jäljitellään toisen tuotteen mallioikeudella suojattua ulkomuotoa. Piraattituotteella tarkoitetaan tavaroita, joihin on luvattomasti kopioitu toisen tekijänoikeudella suojattu teos (esimerkiksi elokuva, tietokonepeli tai musiikkia).

Euroopan unionin teollisoikeuksien viraston (EUIPO) vuonna 2017 laatimaan tutkimukseen vastanneista suomalaisista 4 % oli ostanut väärennettyjä tuotteita tarkoituksella ja 4 % harhaanjohtamisen seurauksena. Koko EU:n osalta luvut olivat 7 % tarkoituksellisten ostosten ja vastaavasti 10 % harhaanjohtamisesta aiheutuneiden ostosten osalta. Ostamansa tuotteen aitoutta oli epäillyt noin kolmasosa sekä suomalaisista että muualla EU:n alueella asuvista vastaajista.ⁱ

Tuoteväärennöksiin ja piraattituotteisiin liittyvä kaupankäynti on jatkuvasti kasvava maailmanlaajuinen ilmiö. OECD:n ja EUIPO:n vuonna 2019 julkaisemassa tutkimuksessa kansainvälisen tuoteväärennös- ja piraattituotekaupan kokonaisarvoksi vuonna 2016 arvioitiin 509 miljardia dollaria eli 3,3 % kyseisen vuoden maailmankaupasta.ⁱⁱ Vuonna 2013 julkaistussa tutkimuksessa luku oli vielä lähes 50 miljardia dollaria vähemmän sen ollessa 461 miljardia dollaria eli 2,5 % koko maailmankaupasta.ⁱⁱⁱ Kokonaisarvon on arvioitu nousevan 991 miljardiin dollariin vuoteen 2022 mennessä.^{iv}

Tuoteväärennösten ja piraattituotteiden kaupalla on negatiivisia vaikutuksia niin kuluttajien hyvinvointiin, yleiseen liiketoiminnan toimivuuteen kuin hallinnolliseen tehokkuuteenkin. Haitallisina lieveilmiöinä voidaan mainita kuluttajien osalta erilaiset terveys- ja turvallisuusriskit, oikeudenhaltijoiden ja virallisten myyjien osalta saamatta jääneet voitot ja valtioiden osalta menetetyt verotulot.^v

Suomen
Anti-piratismiyhdistys ry.

Tuoteväärennöksillä on todettu olevan moninaisia yhteyksiä järjestäytyneeseen rikollisuuteen ja terrorismiin. Yhdistyneiden kansakuntien (YK) rikostentorjuntaa ja rikosoikeutta käsittelevän toimikunnan mukaan väärentämistä voidaan pitää maailmanlaajuisesti toiseksi suurimpana tulonlähteenä rikolliselle toiminnalle, kuten terrorismille.^{vi} Joidenkin tarkkailijoiden arvioiden mukaan kaikki terroristijärjestöt ovat osana toimintaansa tavalla tai toisella kytköksissä väärentämiseen.^{vii}

Ranskalainen järjestö Unifab (Union des Fabricants) on käsitellyt väärennettyjen tuotteiden ja terrorismin suhdetta vuonna 2016 laatimassaan selvityksessä. Selvityksen mukaan väärentämisen hyödyntäminen terroristijärjestöjen keskuudessa on enenevässä määrin järjestäytyneempää, rakenteellisempaa ja laaja-alaisempaa. Terroristiverkostot organisoivat itse tuoteväärennösten valmistamista ja jakelua rahoittaakseen sotilaallista toimintaansa, minkä lisäksi esimerkiksi piratisoitujen CD- ja DVD-levyjen myynti avaa järjestöille uusia väyliä propagandan levittämiselle ja uusien seuraajien rekrytoimiselle.^{viii} Tuoteväärentäminen ja sen mukanaan tuomat rahoitusmahdollisuudet voivat kytkeytyä tällä tavoin suoraan terroristijärjestöjen ydintoimintaan, minkä lisäksi rahoittaminen voi tapahtua myös epäsuorasti siten, että väärentämiseen ja piratismiin osallistuvat terroristiverkostojen kannattajat kanavoivat järjestöille tästä toiminnasta saamiaan tuottoja erilaisia kolmansia osapuolia hyödyntäen.^{ix}

Syitä tuoteväärentämisen ja sen mahdollistamien rahoituskanavoiden kasvaneeseen suosioon terroristijärjestöjen keskuudessa on lukuisia. Yhtenä selittävänä tekijänä on toiminnan merkittävä kannattavuus verrattuna esimerkiksi päihdekauppaan, minkä lisäksi väärennetyille tuotteille löytyy usein huomattavaakin kysyntää merkkietuisten kuluttajien keskuudessa.^x Toimintaan ei aina myöskään liity sen harjoittajien kannalta merkittäviä riskejä. Väärentämistä koskevan lainsäädännön pelotevaikutus on paikoittain puutteellinen, tuoteväärentämisestä seuraavat rangaistukset ovat usein alhaisia ja niitä koskevaa lainsäädäntöä ei ole Euroopan unionin sisälläkään täysin harmonisoitu.^{xi}

Tuoteväärennösten yhteydestä terrorismiin löytyy lukuisia konkreettisia esimerkkejä. Irlannin tasavaltalaisarmeija (IRA) rahoitti toimintaansa 1990-luvulla valmistamalla väärennettyjä eläinlääkkeitä ja vuonna 2002 Väliaikaisen Irlannin tasavaltalaisarmeijan (PIRA:n) tulonlähteistä kahden kolmasosan arvioitiin muodostuvan piratismista. Al-Qaida ja muut afgaaniterroristiverkostot ovat hyödyntäneet toiminnassaan muun muassa väärennettyjen design-vaatteiden kauppaa.^{xii} Poliittis-sotilaallinen järjestö Hizbollah on puolestaan rahoittanut toimintaansa väärennettyjen lääkkeiden, erityisesti captagon-nimisen psykostimulantin avulla.^{xiii} World Trade Centerin vuoden 1993 pommi-isku rahoitettiin median raporttien mukaan myymällä kaupungissa sijaitsevassa liikkeessä väärennettyjä tekstiilejä. Iskun jälkeiset ratsiat johtivat muun muassa väärennettyjen rannekellojen takavarikointiin ja paljastivat erään väärennettyjen käsilaukkujen myymälän kytkökset terroristijärjestöihin.^{xiv}

Viimeaikaisena esimerkkinä voidaan mainita Pariisissa tammikuussa 2015 tehdyt Charlie Hebdo -lehden toimintukseen sekä paikalliseen supermarketiin kohdistuneet terrori-iskut, joista al-Qaida otti vastuun. Iskun rahoituksesta vastasivat kuitenkin pitkälti tekijät itse. Toinen tekijöistä oli tuonut Kiinasta väärennettyjä Nike-

Suomen
Anti-piratismiyhdistys ry.

lenkkitoissa ja myynyt niitä internetissä eteenpäin moninkertaisella hinnalla, kun taas toinen oli myynyt väärennettyä tupakkaa.^{xv}

Tuoteväärentämisen edellä mainitusta alhaisesta riskialttiudesta sekä sen mahdollisesti alhaisemmasta prioriteetista lainvalvonnan keskuudessa kertoo se, että tekijöiden puhelinliikenteen kuunteleminen oli lopetettu seitsemän kuukautta ennen iskuja. Vaaraa ei havaittu ja vaikutti siltä, että tekijöiden kohde oli siirtymässä terrorismiin liittyvästä toiminnasta vaatteiden ja kenkien väärentämiseen liittyvään rikollisuuteen.^{xvi}

Väärennettyjen tuotteiden kansainvälistä kauppaa ja sen kautta tapahtuvaa terrorismin rahoittamista voidaan torjua muun muassa vaikuttamalla kuluttajien ostokäyttäytymiseen. Euroopan kuluttajakeskusten verkosto (ECC) on julkaissut vuonna 2017 tiedotteen, jonka tarkoituksena on neuvoa kuluttajia välttämään tuoteväärennöksiin liittyviä riskejä verkkoympäristössä.^{xvii} Väärennetyn tuotteen tunnistamiseksi kuluttajien kannattaa pyrkiä selvittämään, onko tuotteiden myyjä luotettava. Tämä onnistuu esimerkiksi tarkistamalla, löytyykö verkkosivustolta myyjän yhteystietoja ja onko kyseessä tuotemerkin valtuutettu jälleenmyyjä, etsimällä muiden kuluttajien kirjoittamia kokemuksia myyjästä sekä arvioimalla verkkosivujen ulkonäköä ja kieltä. Lisäksi kuluttajia kehoitetaan vertailemaan tuotekuvia aitojen tuotteiden kuviin sekä vertailemaan tuotteen hintaa virallisen verkkosivuston tuotteisiin.

Tuoteväärennöstoiminnan torjuminen edellyttää myös kansainvälistä yhteistyötä ja kansallisen lainsäädännön kehittämistä. Unifab on omassa selvityksessään esittänyt kymmenen osittain kansallista ja osittain alueellista keinoa tuoteväärennöstoiminnan ehkäisemiseksi. Näihin lukeutuvat mm. kansainvälisten lakien harmonisointi, väärentämisen tuomitseminen terrorismin rahoittamisena, verkkoympäristössä suoritettavien toimenpiteiden tehostaminen sekä sanktioiden ennaltaehkäisevän pelotevaikutuksen kasvattaminen.^{xviii}

23.5.2019

Suomen Anti-piratismiyhdistys ry.

Hanna-Maija Elo
Yhdistyksen hallituksen puheenjohtaja

* * * * *

Suomen
Anti-piratismiyhdistys ry.

LÄHTEET

- *ECC 2017*: The impact of counterfeiting on online consumer rights in Europe: The risks of buying counterfeits on the Internet, and tips from the ECC-Net for consumers in Europe who want to avoid unpleasant surprises due to these products
(<https://www.ecc.fi/globalassets/ecc/ajankohtaista/julkaisut/counterfeiting-2017.pdf>)
- *EUIPO 2017*: European Citizens and Intellectual Property: Perception, Awareness, and Behaviour
(https://euipo.europa.eu/tunnel-web/secure/webdav/guest/document_library/observatory/documents/IPContributionStudy/2017/european_public_opinion_study_web.pdf)
- *Frontier Economics 2017*: The Economic Impacts of Counterfeiting and Piracy: Report prepared for BASCAP and INTA (http://www.inta.org/Communications/Documents/2017_Frontier_Report.pdf)
- *Hautamäki, Terhi – Tynkkynen, Marjo 2018*: L'EAU D'ISIS, Suomen Kuvalehti 15/2018, 13.4.2018 (saatavana sähköisesti: <https://suomenkuvalehti.fi/jutut/kotimaa/vaarennetty-hajuvesi-voi-sisaltaa-pissaa-mutta-hinta-on-ihanan-halpa-netti-on-pullollaan-tuotevaarennoksia/>)
- *KPMG & FICCI 2017*: Illicit trade: Fueling terror financing and organised crime
(<https://globalinitiative.net/wp-content/uploads/2018/03/Illicit-Trade-Fuelling-Terror-Financing-and-Organised-Crime-KPMG-FICCI-2017.pdf>)
- *Lowe, Peter 2006*: Counterfeiting: links to organised crime and terrorist funding, Journal of Financial Crime, Vol. 13 Issue: 2 (<https://www.emeraldinsight.com/doi/full/10.1108/13590790610660944>)
- *OECD/EUIPO 2016*: Trade in Counterfeit and Pirated Goods: Mapping the Economic Impact, OECD Publishing, Paris (https://www.oecd-ilibrary.org/governance/trade-in-counterfeit-and-pirated-goods_9789264252653-en)
- *OECD/EUIPO 2019*: Trends in Trade in Counterfeit and Pirated Goods, Illicit Trade, OECD Publishing, Paris/European Union Intellectual Property Office (https://euipo.europa.eu/tunnel-web/secure/webdav/guest/document_library/observatory/documents/reports/trends_in_trade_in_counterfeit_and_pirated_goods/trends_in_trade_in_counterfeit_and_pirated_goods_en.pdf)
- *Olson, Dean T. 2007*: Financing Terror, FBI Law Enforcement Bulletin, February 2007, Volume 76, Number 2
(<https://heinonline.org/HOL/Page?handle=hein.journals/fbilib76&id=37&collection=journals&index=>)

Suomen Anti-piratismiyhdistys ry – Finska Föreningen mot Piratkopiering rf
Finnish Anti-Counterfeiting Group
Member of The Global Anti-Counterfeiting Group

www.facg.fi
info@facg.fi

Suomen
Anti-piratismiyhdistys ry.

- *Unifab 2016: Counterfeiting & Terrorism, Report 2016*
(<https://euipo.europa.eu/ohimportal/documents/11370/71142/Counterfeiting+%26%20terrorism/7c4a4abf-05ee-4269-87eb-c828a5dbe3c6>)

- *Ynetnews: Hezbollah funding terror with fake medicine, 9.10.2012, viitattu 22.5.2019*
(<https://www.ynetnews.com/articles/0,7340,L-4279293,00.html>)

-
- i EUIPO 2017, s. 127–128
 - ii OECD/EUIPO 2019, s. 11
 - iii OECD/EUIPO 2016, s. 68
 - iv Frontier Economics 2017, s. 57
 - v OECD/EUIPO 2019, s. 17
 - vi KPMG & FICCI 2017, s. 4
 - vii Unifab 2016, s. 18
 - viii Unifab, 2016, 8–9
 - ix Lowe 2006, s. 257
 - x Lowe 2006, s. 257
 - xi Unifab 2016, s. 20
 - xii Unifab, 2016, s. 12–15
 - xiii Ynetnews 2012
 - xiv Olson 2007, s. 3
 - xv Suomen Kuvalehti 15/2018, s. 30
 - xvi Unifab 2016, s. 16
 - xvii ECC 2017: The impact of counterfeiting on online consumer rights in Europe: The risks of buying counterfeits on the Internet, and tips from the ECC-Net for consumers in Europe who want to avoid unpleasant surprises due to these products.
 - xviii Unifab 2016, s. 29-30